

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	26. marts 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets notat om ændring af bilag VI, del A og B i Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om anvendelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler, dokument 4575/AGRI/01.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

om ændring af bilag VI, del A og B i Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om anvendelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler.

Dokument 4575/AGRI/01

Resumé

Kommissionen har fremsendt udkast til forslag om ændring af bilag VI, del A og B i Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om anvendelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler.

Der er med det foreliggende forslag tale om ændring af forordningens bilag VI, del A og B, således at det kommer til at omfatte økologiske fødevarer af animalsk oprindelse. Endvidere er et tidligere forslag vedr. sulfid til cider og frugtvin medtaget. Bilag VI omfatter ingredienser, herunder tilsætningsstoffer og tekniske hjælpestoffer, der må tilsættes eller

anvendes under forarbejdningen af økologiske fødevarer ud over de økologiske landbrugsingredienser. Forslaget vil betyde en forøgelse af det antal tilsætningsstoffer, der i dag er tilladt i henhold til de danske regler.

Stofferne er tilladt til konventionelle fødevarer, og ændringen vil ikke generelt berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, jf. dog nedenstående bemærkninger om nitrit/nitrat og sulfid.

Baggrund

Kommissionen har fremsendt udkast til forslag om ændring af bilag VI, del A og B i Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om anvendelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Rådets forordning nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om angivelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler (herefter "økologiforordningen"), særligt artikel 13, anden pind. Økologiforordningen er senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) Nr. 2020/2000 af 26. september 2000.

Forslaget behandles i en III a-procedure i Den Stående Komité for Økologisk Landbrug. Hvis der er kvalificeret flertal, udsteder Kommissionen forordningen. Opnås der ikke kvalificeret flertal, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der kan vedtage forslaget uændret med kvalificeret flertal eller ændre det med enstemmighed. Handler Rådet ikke inden en frist på højst tre måneder, kan Kommissionen udstede forordning en.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede vedtaget retsakt.

Formål og indhold

Der er med det foreliggende forslag tale om ændring af forordningens bilag VI, del A og B, således at det kommer til at omfatte økologiske fødevarer af animalsk oprindelse. Endvidere er et tidligere forslag vedr. sulfid til cider og frugtvin medtaget.

Bilag VI omfatter ingredienser, herunder tilsætningsstoffer og tekniske hjælpestoffer, der må tilsættes eller anvendes under forarbejdningen af økologiske fødevarer ud over de økologiske landbrugsingredienser. Det er desuden et krav, at EU-forskrifter og nationale forskrifter om fødevarer overholdes ved anvendelse af de angivne ingredienser og tekniske hjælpestoffer.

Bilag VI, del A, indeholder en liste over ikke-økologiske ingredienser. Forslaget skal resultere i en samlet liste for alle tilladte tilsætningsstoffer til økologiske fødevarer. I forslaget lægges op til følgende ændringer af bilag VI, del A:

Som nye stoffer foreslås:

- farvestofferne E 153 vegetabilsk kul, E 160a beta-caroten og E 160b annattoekstrakter til ost.
- E 220 svovldioxid, E 223 natriumdisulfid og E 224 kaliumdisulfid (som samlebetegnelse kaldet sulfid) til cider og frugtvin (dvs. vin baseret på andre frugter end druer). Det foreslås tilladt i cider tilberedt ved sukkertilsætning efter fermentering, med et restindhold på 100 mg SO₂/l, hvorimod der for cider tilberedt uden sukkertilsætning efter fermentering samt for frugtvin tillades et restindhold på 50 mg SO₂/l. E 220 skal kun kunne anvendes i en midlertidig periode, som udløber i år 2004. (I vin fremstillet ud fra økologiske druer er sulfidanvendelse allerede tilladt.)
- Stofferne E 249 kaliumnitrit, E 250 natriumnitrit, E 251 natriumnitrat og E 252 kaliumnitrat til kødprodukter. Det fremgår af forslaget, at der skal fastsættes en speciel maksimumgrænse for økologiske fødevarer.
- E 301 natriumascorbat til kødprodukter i forbindelse med anvendelse af nitrit
- E 508 kaliumchlorid til animalske fødevarer
- E 1505 triethylcitrat til ægprodukter.

Følgende stoffer, som i forvejen er tilladt til vegetabiliske fødevarer, foreslås tilladt til animalske fødevarer:

- E 170 calciumcarbonat , med begrænsningen, at det ikke må anvendes som farvestof
- E 270 mælkesyre
- E 290 carbondioxid
- E 300 ascorbinsyre til kødprodukter i forbindelse med anvendelse af nitrit
- E 306 tocopherolrig ekstrakt som antioxidant i fedtstoffer og olier
- E 322 lecithiner
- E 330 citronsyre
- E 334 vinsyre
- E 400 alginsyre, E 401 natriumalginat, E 402 kaliumalginat
- E 406 agar, E 407 carrageenan, E 410 johannesbrødkernemel, E 412 guargummi, E 413 traganth, E 414 arabisk gummi, E 415 xanthangummi, E 416 karayagummi til mælkeprodukter
- E 440(i) pectin
- E 500 natriumhydrogencarbonat, natriumsesquicarbonat, E 501 kaliumcarbonat, kaliumhydrogencarbonat, E 503 ammoniumcarbonat, ammoniumhydrogencarbonat, E 504 magnesiumcarbonat, magnesiumhydroxidcarbonat
- E 938 argon, E 941 nitrogen og E 948 oxygen.

Forslaget vil betyde, at naturlige aromastoffer og naturlige aromapræparater tillades til brug i animalske økologiske fødevarer. De er allerede tilladte i vegetabiliske økologiske fødevarer.

Bilag VI, del B, indeholder en liste over de tekniske hjælpestoffer, det er tilladt at anvende ved fremstillingen af økologiske fødevarer. For bilag VI, del B, er der endnu ikke fremkommet et konkret forslag, men det forventes at foreligge snarest.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Gældende dansk ret

Området er reguleret ved bekendtgørelse nr. 761 af 14. august 2000 om økologiske fødevarer m.v., indtil ændringen er vedtaget i henhold til Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om angivelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler, der er umiddelbart gældende i medlemsstaterne.

Konsekvenser

Forslaget medfører ophævelse af bilag 1 i bekendtgørelse nr. 761 af 14. august 2000 om økologiske fødevarer m.v.

Forslaget har ikke statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget vil betyde en forøgelse af det antal tilsætningsstoffer, der i dag er tilladt til økologiske animalske fødevarer i henhold til de danske regler. Stofferne er tilladt til konventionelle fødevarer, og ændringen vil ikke generelt berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Vedrørende sulfitter i cider bemærkes særskilt, at erhvervet i forbindelse med Kommissionens afgørelse af miljøgarantisagen om sulfitter og nitrit/nitrat over for fødevareministeren erklærede, at de ville holde sig til de hidtidige danske grænseværdier. At Kommissionen således foreslår mængder, der er højere end disse, formodes derfor ikke at få konsekvenser for den danske produktion. I økologi sk frugtvin foreslås et restindhold, der svarer til halvdelen af det tilladte restindhold i konventionel frugtvin på det danske marked.

Med hensyn til sulfit er et niveau, der overstiger de hidtil gældende danske regler, efter Fødevaredirektoratets opfattelse sundhedsmæssigt betænkeligt, bl.a. fordi sulfitbelastningen af forbrugerne bør reduceres mest muligt for at undgå

overskridelse af det acceptable daglige indtag (ADI) og mindske risikoen for allergiske reaktioner. Denne vurdering er i overensstemmelse med udtalelsen om sulfid fra Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler .

Med hensyn til nitrit/nitrat kan disse stoffer, når de er tilsat kødprodukter, hurtigt omdannes til bl.a. nitrosaminer, der er kræftfremkaldende. Nitrosamindannelsen er proportional med den tilsatte mængde af stofferne. Af denne årsag er det den generelle danske holdning, at anvendelsen af stofferne skal begrænses mest muligt, og at reguleringen af de anvendte mængder skal foregå på basis af den **tilsatte mængde** af stofferne. Den danske holdning er i overensstemmelse med udtalelsen fra Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler om nitrat og nitrit.

Der er endnu ikke foreslået mængdeangivelser for nitrit/nitrat.

Høring

Et tidligere arbejdsdokument har været udsendt til en række organisationer samt til Det Økologiske Fødevareråd.

Der indkom høringssvar fra Mejeriforeningen, De samvirkende Købmænd, Landbrugsraadet, De økologiske foreninger i Økologien Hus (Landsforeningen Økologisk Jordbrug, Landsforeningen af Økologiske og Biodynamiske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Økologiske Kødproducenter i Danmark samt Ø-gruppen, Dansk Økologileverandørforening), Danmarks Jorbrugsforskning, Specialarbejderforbundet i Danmark, Den Danske Dyr lægeforening, Danske Slagterier, FDB, NOAH og Forbrugerrådet.

Mejeriforeningens generelle opfattelse er, at de tilsætningsstoffer, der i dag er tilladt til vegetabiliske økologiske produkter, også skal kunne anvendes til animalske økologiske produkter. Derudover har de forslag til en række nye stoffer. De bemærker endvidere, ligesom **Landbrugsraadet**, at økologiske produkter skal tilstræbes at være så rene som mulige, men at det samtidigt er nødvendigt at sikre et bredt produktsortiment for på sigt at arbejde for en udbredelse af økologiske produkter. Det bør endvidere tilstræbes, at der opstilles klare retningslinier for kriterier for godkendelse af ønskede tilsætningsstoffer og hjælpestoffer.

De Samvirkende Købmænd finder, at forbrugerne forventer, at økologiske fødevarer ikke eller kun i mindre grad indeholder tilsætningsstoffer, og at de derfor skal begrænses. Samtidigt bør der tages hensyn til, at forbrugerne også stiller krav om, at økologiske fødevarer lever op til stort set samme kvalitetskrav som almindelige fødevarer, herunder stabilitet, holdbarhed, konsistens osv.

De økologiske foreninger i Økologiens Hus **finder, at økologiske varer bør fremstilles ud fra et overordnet princip om, at råvaren skal behandles så skånsomt som muligt, således at produkternes optimale ernæringskvalitet bibeholdes. Der bør udarbejdes klare kriterier for, hvornår tilsætningsstoffer kan tillades. De økologiske foreninger finder det utrygt at skulle fremsætte kommentarer til en lang række enkeltstoffer, uden at disses overordnede kriterier er fastlagt. Endvidere mener de, at de enkelte lande bør have mulighed for at have strammere regler på disse områder. Listen må som maksimum indeholde de tolv stoffer, som fremgår af de nuværende danske regler. NOAH anser, af samme grunde som de økologiske foreninger i Økologiens Hus, generelt tilsætningstoffer i økologiske fødevarer som uønskelige.**

Forbrugerrådet **påpeger, at de generelt anser tilsætningsstoffer i de økologiske fødevarer som uønskelige, og at antallet af tilladte stoffer derfor bør begrænses mest muligt. De mener, at der i listen er nogle stoffer, der er yderst problematiske, nemlig E249 {{SPA}} E252, E301, E406, E407, E410, E412, E413, E416, E450 {{SPA}} E452 og E1105.**

SID er af den opfattelse, at fødevarer ikke bør indeholde tilsætningsstoffer, men være så rene og naturlige som muligt. De anmoder derfor om, at så få tilsætningsstoffer som muligt bliver godkendt til anvendelse i økologiske animalske fødevarer.

Den Danske Dyr lægeforening anfører, at farvestoffer og aromastoffer ikke er teknologisk nødvendige og derfor ikke bør tillades. Nitrat/nitrit kan anvendes, hvis formålet er en forhindring af vækst af Clostridium botulinum (pølseforgiftningsbakterier).

Danske slagterier anfører, at der ikke er nogen af de foreslåede stoffer, de ikke ønsker anvendt. Især ønsker de bl.a., at nitrit skal anvendes, da det bl.a. er en vigtig saltningssingrediens, der sikrer mod udspiring og vækst af *Clostridium botulinum* og hermed toxindannelse.

FDB finder, at der skal tages udgangspunkt i, at forbrugerne forventer, at økologiske fødevarer er uden tilsætningsstoffer, eller indeholder så få tilsætningsstoffer som muligt. Overordnet mener de ikke, at farvestoffer skal tillades. Ligeledes er de imod nitrit og sulfid.

Det bør bemærkes, at brugen af sulfid ved en tidligere høring er blevet kritiseret kraftigt af FDB, Forbrugerrådet, Skolen for Økologisk Afsætning, Ø-gruppen, og Dansk Økologileverandørforening.

Det foreliggende forslag har været i høring hos samme høringskreds.

§2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalg er blevet hørt om sulfid i forbindelse med et tidligere forslag og er hørt om det nuværende forslag.

I forbindelse med denne høring har **Landbrugsrådet, Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug** oplyst, at organisationerne finder, at der gøres store anstrengelser i primærproduktionen for, at produktionen er så naturlig som muligt. Dette princip bør fortsættes ved forarbejdning af varerne, og organisationerne lægger derfor op til en så restriktiv anvendelse af tilsætningsstoffer af ikke-landbrugsoprindelse som overhovedet muligt. Hvis der skal anvendes tilsætningsstoffer, bør de kun tillades på baggrund af faste kriterier gældende i alle medlemslande, hvorfor der bør udarbejdes klare retningslinjer for, hvilken dokumentation, der skal fremføres for, at et tilsætningsstof optages på listen over tilladte stoffer.

Fødevareindustrien finder, at hvis der skal være et bredt udbud af økologiske fødevarer er det nødvendigt løbende at vurdere om listen over godkendte tilsætningsstoffer er tilstrækkelig. Omvendt er det nødvendigt løbende at vurdere om nye procesteknologi m.v. kan have overflødiggjort nogle af de allerede godkendte tilsætningsstoffer. Der bør derfor være tale om en dynamisk proces med balance mellem mulighederne for innovation og opretholdelse af økologiens troværdighed. Fødevareindustrien finder, at nye tilsætningsstoffer kun bør tillades på baggrund af faste kriterier gældende i alle medlemslande og der bør snarest udformes klare EU-retningslinier for, hvilken dokumentation der skal foreligge før et evt. nyt tilsætningsstof kan optages på listen over tilladte stoffer.

De økologiske foreninger i Økologiens Hus kan ikke acceptere, at der gives mulighed for at tilsætte flere tilsætningsstoffer til økologiske fødevarer, end dem der i øjeblikket er tilladt i Danmark og disse bør begrænses yderligere. Foreningerne finder, at den skitserede udvidelse af tilsætningsstoffer til økologiske fødevarer er fuldstændig unødvendig og vil virke undergravende for forbrugernes tillid til økologiske fødevarer som et sundt produkt. Foreningerne har kontaktet et bredt udsnit af danske økologiske virksomheder og skaffet dokumentation for, at der kan fremstilles økologiske færdigvarer helt uden brug af tilsætningsstoffer. Danske virksomheders eksempel kan dokumentere, at yderligere anvendelse af tilsætningsstoffer er unødvendig. Foreningerne finder, at troværdigheden omkring det danske statsmærke for økologi vil lide alvorlig overlast, hvis der gives tilladelse til at udvide antallet af tilladte tilsætningsstoffer. Ø-mærket vil ikke længere kunne stå alene, som dokumentation for varernes kvalitet, og der vil blive behov for en yderligere mærkning og kontrol af de økologiske varer eller et helt nyt økologisk mærke, som kan give forbrugerne den nødvendige garanti for fødevarernes økologiske kvalitet. Foreningerne i Økologiens hus ser nødt, at Ø-mærket udsættes for den udvanding, som kommissionens forslag lægger op til.

Mejeriforeningen kan støtte forslaget om, at de stoffer, der i forvejen er tilladt til vegetabiliske fødevarer også skal være tilladt til animalske fødevarer herunder mælk og mejeriprodukter.

FDB protesterer fortsat mod den foreslåede udvidelse af listen over tilsætningsstoffer til animalske fødevarer og henviser til tidligere svar.

De Samvirkende Købmænd bifalder en harmonisering af reglerne for tilsætningsstoffer for animalske fødevarer. Det bør dog ikke give anledning til at tillade en mængde nye tilsætningsstoffer herunder aromastoffer, som ikke hidtil har været brugt i animalske økologiske fødevarer i Danmark. For at bevare

troværdigheden omkring økologiske fødevarer bør man lovgivningsmæssigt begrænse brugen af tilsætningsstoffer i økologiske fødevarer.

SID anmoder om, at så få tilsætningsstoffer som muligt bliver godkendt til anvendelse i økologiske animalske fødevarer, og finder, at de 12 tilsætningsstoffer, der anvendes i Danmark, vil kunne begrænses meget og at nogle af disse helt kan udgå af det danske marked. SID ønsker en reduktion af listen snarest muligt.

Økonomaforeningen er særdeles betænkelig ved det stillede forslag, da foreningen er af den opfattelse, at forslaget vil medføre en udvanding af de danske økologiregler ved at tillade anvendelse af omtalte tilsætningsstoffer. Hvis den foreslåede anvendelse gennemføres, medfører det desuden, at forbrugerne mister reel mulighed for at kunne fravælge disse typer af tilsætningsstoffer, når stofferne bliver til ladte at anvende såvel i den konventionelle som den økologiske fremstilling af fødevarer.

Erik Schulz (medlem af Det Rådgivende Fødevarerudvalg) finder, at udvidelse af adgangen til at bruge tilsætningsstoffer i den økologiske produktion ikke bør finde sted. Forbrugerne vælger netop økologiske fødevarer ud fra en forventning om at disse varer ikke indeholder unødvendige tilsætningsstoffer. Ved at udvide brugen af tilsætningsstoffer til de stoffer, som er foreslået, og som ikke er nødvendige, vil forbrugernes tillid til de økologiske produkter svækkes, hvilket vil være til stor skade for den økologiske udvikling.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.